

МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕНСИФІКАЦІЇ УПРАВЛІННЯ ЕКОНОМІЧНОЮ ПОВЕДІНКОЮ ПІДПРИЄМСТВ В УМОВАХ НЕОІНДУСТРІАЛЬНОЇ МОДЕРНІЗАЦІЇ

© 2020 ПРОЦЕНКО В. М.

УДК 658.014
JEL Classification: O14

Проценко В. М.

Методологічні аспекти інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації

Метою статті є формування методологічних аспектів інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації. У роботі зазначено, що послідовність і успіх ринкових перетворень багато в чому визначається економічною поведінкою підприємств, їх адаптацією до нових вимог сучасної дійсності. Однією з головних причин нездатності українських промислових підприємств до виходу з кризи є неготовність їх до модернізації виробництва і збільшення випуску конкурентоспроможної продукції. Усунення цих причин вимагає від підприємств певної стратегії і тактики економічної поведінки. Інтенсифікація управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації як феномен є предметом вивчення як економічної науки, так і соціології. Визначено, що проблема інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації методологічно може долатися в тому випадку, коли порушується питання стосовно абсолютистської і релятивістської його оцінки, констатуючи той факт, що раціональність як фундаментальна характеристика економічної поведінки є цивілізованою цінністю, що має одночасно методологічну та аксіологічну спрямованість. У статті виокремлено основні напрямки дослідження інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації та запропоновано методологію інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації.

Ключові слова: методологія, інтенсифікація, управління, економічна поведінка, неоіндустріальна модернізація.

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-0712-2020-1-166-172>

Рис.: 2. **Бібл.:** 11.

Проценко Валентина Миколаївна – кандидат економічних наук, доцент, професор кафедри туризму, документних та міжкультурних комунікацій, Відкритий міжнародний університет розвитку людини «Україна» (вул. Хорива, 1а, Київ, 04071, Україна)

E-mail: protsenko_dinz@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4299-1298>

УДК 658.014
JEL Classification: O14

Проценко В. Н. Методологические аспекты интенсификации управления экономическим поведением предприятий в условиях неоиндустриальной модернизации

Цель статьи – формирование методологических аспектов интенсификации управления экономическим поведением в условиях неоиндустриальной модернизации. В работе отмечается, что последовательность и успех рыночных преобразований во многом определяются экономическим поведением предприятий, их адаптацией к новым требованиям современной действительности. Одной из главных причин неспособности украинских промышленных предприятий к выходу из кризиса является неготовность их к модернизации производства и увеличению выпуска конкурентоспособной продукции. Устранение этих причин требует от предприятий определенной стратегии и тактики экономического поведения. Интенсификация управления экономическим поведением предприятий в условиях неоиндустриальной модернизации как феномен является предметом изучения как экономической науки, так и социологии. Определено, что проблема интенсификации управления экономическим поведением предприятий в условиях неоиндустриальной модернизации методологически может преодолеваться в том случае, когда поднимается вопрос об абсолютистской и релятивистской его оценке, констатируя тот факт, что рациональность как фундаментальная характеристика экономического поведения является цивилизованной ценностью, имеет одновременно методологическую и аксиологическую направленность. В статье выделены основные направления исследования ин-

UDC 658.014
JEL Classification: O14

Protsenko V. M. Methodological Aspects of Intensifying Management of Enterprise Economic Behavior in the Context of Neo-Industrial Modernization

The aim of the article is to form methodological aspects of intensifying economic behavior management in the context of neo-industrial modernization. The work notes that the sequence and success of market transformations is largely determined by economic behavior of enterprises, their adaptation to new requirements of modern reality. One of the main reasons for the inability of Ukrainian industrial enterprises to overcome the crisis is their unpreparedness to modernize production and increase the output of competitive products. The elimination of these causes requires that enterprises have a certain strategy and tactics of economic behavior. The intensification of management of enterprise economic behavior in the context of neo-industrial modernization as a phenomenon is the subject of study of both economic science and sociology. It is determined that the problem of intensifying management of enterprise economic behavior in the context of neo-industrial modernization can be methodologically overcome. This is possible in the case of bringing up the issue of its absolutist and relativistic assessment, stating that rationality as a fundamental characteristic of economic behavior is a civilized value, has both methodological and axiological orientation. The article highlights the main directions of research on the intensification of management of enterprise economic behavior in the context of neo-industrial modernization, and proposes a methodology for intensifying economic behavior management in the context of neo-industrial modernization.

тенсификации управления экономическим поведением предприятий в условиях неоиндустриальной модернизации, и предложена методология интенсификации управления экономическим поведением в условиях неоиндустриальной модернизации.

Ключевые слова: методология, интенсификация, управление, экономическое поведение, неоиндустриальная модернизация.

Рис.: 2. Библ.: 11.

Проценко Валентина Николаевна – кандидат экономических наук, доцент, профессор кафедры туризма, документных и межкультурных коммуникаций, Открытый международный университет развития человека «Украина» (ул. Хорива, 1г, Киев, 04071, Украина)

E-mail: protsenko_dinz@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4299-1298>

Keywords: methodology, intensification, management, economic behavior, neo-industrial modernization.

Fig.: 2. Bibl.: 11.

Protsenko Valentyna M. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Professor of the Department of Tourism, Documentary and Intercultural Communications, Open International University of Human Development «Ukraine» (1h Khoryva Str., Kyiv, 04071, Ukraine)

E-mail: protsenko_dinz@ukr.net

ORCID: <http://orcid.org/0000-0003-4299-1298>

Вступ. У сучасних трансформаційних процесах успіх підприємств визначається рівнем адаптації їх до нових вимог дійсності та формування ефективної економічної поведінки. Головними причинами неспроможності подолання криз вітчизняними промисловими підприємствами є відсутність інноваційних та фінансових ресурсів для проведення модернізації та диверсифікації виробництва і підвищення рівня конкурентоспроможної продукції. Усунення цих причин вимагає від вітчизняних підприємств розробки стратегії і тактики економічної поведінки.

На розвиток підприємств об'єктивно впливає поєднання етапів еволюції якісної модернізації, а перехід від одного зрілого стану економічної системи до іншого ідентифікується як трансформація, тобто якісна зміна її структури, взаємозв'язків елементів і механізму їх відтворення, що детермінують руйнування існуючого системного фундаменту.

Інтенсифікація управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустриальної модернізації є предметом детального вивчення соціальних й економічних векторів розвитку. Ці вектори розвитку теоретичного й емпіричного аналізу мають істотні відмінності. Економічний вектор розвитку направлений на аналіз процесу виробництва, оцінку методів організації діяльності та розподіл ресурсів на основі пояснення впливу економічних змінних, не враховуючи неекономічні показники.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питаннями формування методології интенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустриальної модернізації займалися вітчизняні та зарубіжні науковці, а саме: О. Ареф'єва [3], Н. Васюткіна [3], В. Дикань [5; 6], О. Гугул [4], В. Прохорова [8–10] й ін.

Проте питання методології интенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустриальної модернізації є досить актуальним і вимагає подальшого дослідження.

Метою статті є формування методологічних аспектів интенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустриальної модернізації.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтенсифікація управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустриальної модернізації може роз-

глядатися як інструментально-евристична і методологічна проблема. У першому випадку вона може слугувати підставою формалізації економічної поведінки, що дозволяє розкрити її логічний зміст, пов'язаний з алгоритмами і процедурами прийняття оптимальних управлінських рішень.

Неоіндустриальна модернізація характеризується як перехідний етап між системними трансформаціями, як точка біфуркації, поблизу якої акумулюють еволюційні зміни, які забезпечують якісне оновлення стану системи, що створює потенціал підприємства, що є підґрунтям для виходу на більш високий рівень розвитку. Перехід від моделі відновного до адекватного розвитку формується неоіндустриальною модернізацією інвестиційно-інноваційного напрямку економічного зростання, яка забезпечується реалізацією модернізаційного вектора економічного розвитку.

У сучасних умовах неоіндустриальної модернізації являє собою формування особливого типу економічної поведінки підприємств, спрямованої на якісні прогресивні зміни існуючих форм, оновлення і вдосконалення технологічних основ життя суспільства.

Модернізацію можна розглядати як сукупність суспільних і технологічних змін, що забезпечують вихід підприємства на рівень сучасної цивілізації постіндустриального розвитку, яка виступає інструментом прискорення економічної динаміки незалежно від причин, що зумовили необхідність її застосування. Це дозволяє визначити неоіндустриальну модернізацію в широкому сенсі як скоординовані зусилля з досягнення високого рівня конкурентоспроможності.

Проблема интенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустриальної модернізації методологічно може долатися в тому випадку, коли порушується питання щодо абсолютистської і релятивістської його оцінки, констатуючи той факт, що раціональність як фундаментальна характеристика економічної поведінки є цивілізованою цінністю, що має одночасно методологічну та аксіологічну направленість.

Цю модель можна використовувати як методологічний принцип пояснення економічної поведінки з певними обмеженнями і припущеннями. У зв'язку з цим можна умовно виділити два основних напрямки вивчення управління економічною поведінкою [1; 2; 7; 11]:

- емпіричне (орієнтоване на рішення конкретних соціально-економічних проблем;
- теоретико-методологічне (направлене на пошук соціально-філософських підстав раціональності, перш за все, пов'язаних з проблемою розуміння дій).

Інтенсифікація управління економічною поведінкою підприємств в умовах неіндустріальної модернізації обмежена в пізнавальному, прагматичному, інституціональному, аксіологічному, функціональному і генетико-історичному напрямках. Можна діяти раціонально тільки в рам-

ках тих можливостей, ресурсів і соціальних умов, які є в наявності.

Навіть інноваційної моделі економічної поведінки є підґрунтям динаміки змін лише за умови необхідних об'єктивних передумов, інституційних порядків, що роблять можливими і доступними такі вектори раціонального вибору, які відповідають певним ціннісним стандартам і домінуючим пріоритетам економічної поведінки.

Основні напрямки дослідження інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неіндустріальної модернізації наведено на рис. 1.

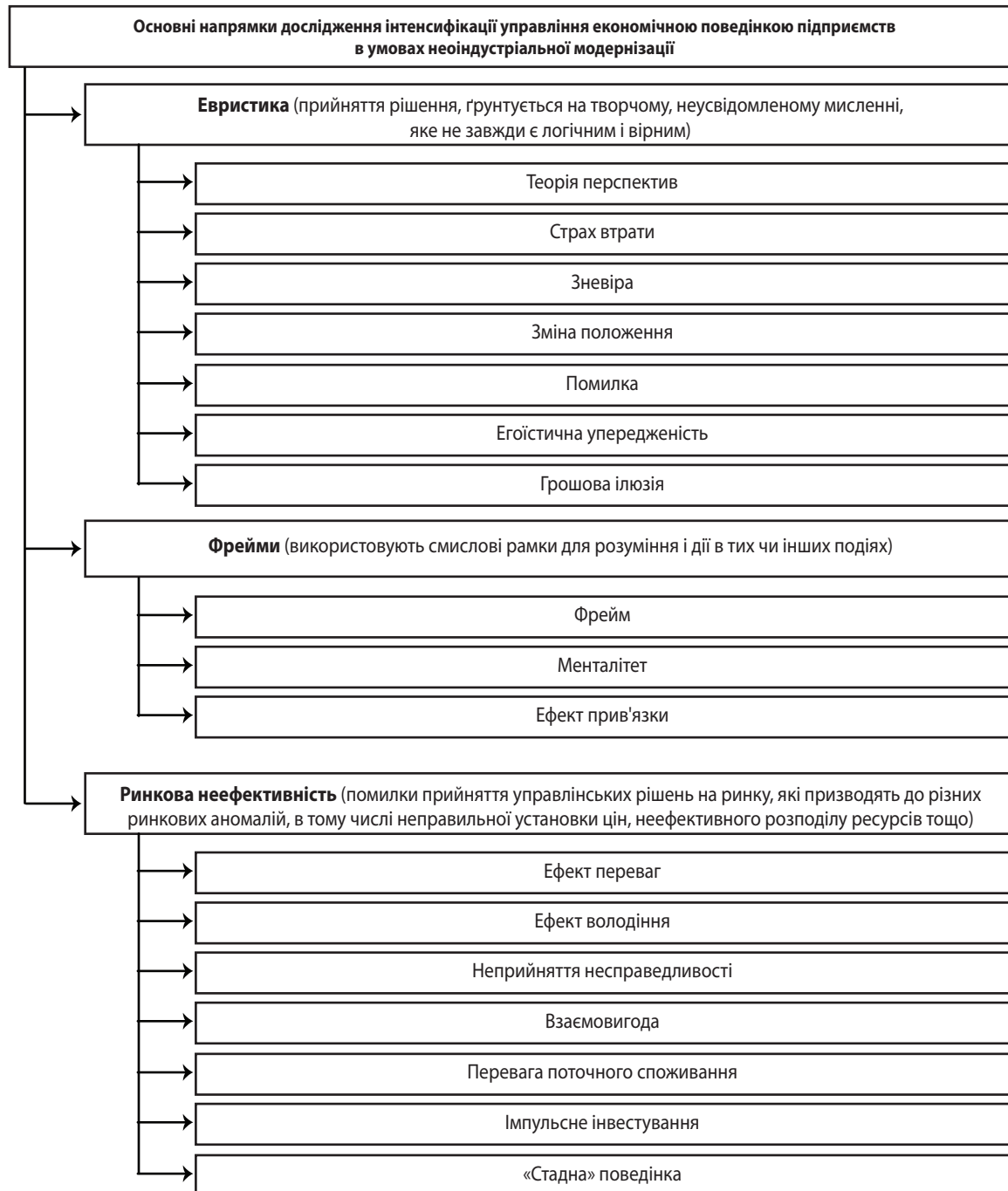

Рис. 1. Основні напрямки дослідження інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неіндустріальної модернізації

Структура інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації має свою специфіку. До загальних елементів, які є основою для формування та реалізації економічної поведінки, відносяться економічні суб'єкти, ресурси, законодавство, а також обов'язкове врахування економічного середовища. Інтереси підприємств обмежуються правилами і нормами, що представлено в відповідних інституційних механізмах для їх реалізації.

Ці фактори свідчать про відносність векторного направлення інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації, у зв'язку з цим можна виділити кілька найважливіших аспектів, які дають можливість розглядати й аналізувати раціональні економічні дії різновекторних напрямів.

Інструментальна раціональність пов'язана не тільки з міркуваннями конкретного економічного інтересу, але визначається домінуючим пріоритетом і відповідним йому інституціональним устроєм суспільства, що робить можливим і законним певний тип економічної дії на певній стадії її еволюції.

Раціональна економічна поведінка підприємства не може розглядатися у відриві від синхронної їй тенденції спеціалізації, прив'язаної до конкретної технологічної і економічної функції і ресурсів, які воно максимізує.

Внаслідок своєї обмеженості і дискретності процес раціоналізації економічної поведінки стохастично розсіяний в економічному просторі і є засобом затвердження і реалізації напрямів розвитку, які враховують різні цілі і конкурують один з одним.

Підвищення ступеня раціональності економічної поведінки підприємства не завжди передбачає безпомилковість дій, які можуть суперечити технологічним і економічним розрахункам, а також легітимним правилами обміну ресурсами і вигодами.

Розуміння раціональності економічної поведінки підприємства має безліч суб'єктивних інтерпретацій: діють більш або менш раціонально; абсолютизують традиційні істини і напрямки економічної поведінки; спираються на висновки з фактів; роблять помилки, але впевнені у своїй правоті; демонструють оптимальні рішення, які нікому не потрібні.

Внаслідок наукової рефлексії факту постійного браку знань при інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації з'являється більш реалістичний вид моделі, що максимізує економічну поведінку – оптимізаційна модель. Вона пов'язана з вибором найкращого в цих конкретних умовах варіанту економічної поведінки в умовах неоіндустріальної модернізації, з урахуванням знаходження ефективного варіанта за умови, поки витрати не будуть дорівнювати очікуваному прибутку. В деяких оптимізаційних теоріях розкривається важливість інформаційних ресурсів, які обмежують цільову функцію економічної поведінки підприємств, в процесі прийняття ефективного управлінського рішення.

У цьому контексті принцип максимізації здебільшого виконує методологічну функцію інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації, що є передумовою аналізу наступних проблем

і протиріч, що максимізують сутність економічної поведінки підприємств.

Як базова цінність економічної поведінки цей принцип є похідним від умов і порядків, що розвиваються в процесі неоіндустріальної модернізації, а саме як:

- частина економічної зацікавленості (принцип максимізації, пов'язаний з визначенням переваг і цінностей, що характеризують певну економічну поведінку);
- інструменти для постановки та вирішення економічних завдань (принцип корисності, продуктивності та ефективності, що передбачає певний рівень компетентності фахівців, які формують ці завдання, що передбачає компетентне застосування певної економічної поведінки для досягнення цілей);
- компонент оптимального рішення і дії (принцип максимізації передбачає конкретний вибір певної економічної поведінки, який є необхідною умовою реалізації цілей підприємства);
- багатовимірні ефективні впливи (з'являються альтернативні варіанти вибору економічної поведінки, які можуть мати суперечності з точки зору раціональності та доцільності);
- елемент поведінкової множини безлічі (максимізує цільову функцію, економічної поведінки, що може розглядатися як похідна дія багатьох людей, які володіють інтелектуальним рівнем розвитку, інтересами, ресурсами та адаптуються до різних ситуацій).

Все це породжує проблему оптимальності функціонування поведінкових дій, які пов'язані з балансом і узгодженням економічних інтересів всередині підприємства та збереженням необхідного «простору» для свободи індивідуального вибору, рішення і дії.

Принципи максимізації, що є підґрунтям для формування економічної поведінки в умовах неоіндустріальної модернізації, полягають в обмеженості економічних ресурсів, які використовують підприємства та обумовлюють їх прагнення до раціонального їх використання, тобто до їх мінімізації, що є потужним мотивом для економічної активності керівників у напрямку формування ефективної адаптаційної економічної поведінки. Є різні варіанти вирішення цих проблем, а саме: надання переваги для використання власних потенційних ресурсів; ефективна мотивація персоналу підприємства; формування нестандартної економічної поведінки підприємства, що володіє тимчасовою перевагою; використання можливості за рахунок доступу до ексклюзивних або обмежених ресурсів, використання яких мінімізує переваги конкурентів; об'єднання з партнерами, зацікавленими в інтеграції власних ресурсів, з метою протистояння конкурентам тощо.

На основі проведеного дослідження запропоновано методологію інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації, що наведено на рис. 2.

Значимо, що аксіологічний модус економічної поведінки та інтенсифікації управління є базовим компонентом раціонального вибору. Він визначає вектор цілей і ре-

жимів, максимізує економічну поведінку та інтенсифікацію управління підприємствами до меж, за якими відкривається простір редистрибутивних ефектів, тобто ефектів отримання вигоди за рахунок збитків іншого.

Під вигодою (екстерналією) маються на увазі наслідки від економічної поведінки та інтенсифікації управління: позитивні або негативні; прямі або непрямі; короткострокові або довгострокові; оборотні чи необоротні. Аналіз екстерналій і засобів їх мінімізації розкриває ще один парадокс процесу максимізації вигоди. Будь-яка максимізаційна дія, пов'язана з обігом будь-якого ресурсу, його трансформацією і залишковими ефектами від його використання, виходить, так би мовити, за межі своїх меж. Ця обставина стосується речових, економічних, екологічних, соціальних та інших наслідків, в зоні впливу яких може перебувати безліч людей, організацій, які не мають прямого відношення до підприємства, що максимізує свої функції.

Зовнішнім за відношенням до конкретного процесу максимізації середовища є простір дії багатьох інших економічних суб'єктів, можливості яких під впливом екстерналій обмежуються або посилюються, причому в різному лаговому часі. Екстерналії проявляються по-різному, з різною інтенсивністю і полярністю впливають на соціально-економічні ситуації, події, на активність і продуктивність економічної діяльності підприємства в цілому. Їх кумулятивний ефект (з позитивним чи негативним знаком) проявляється в кінцевому підсумку як результат безлічі максимізованих дій, які є похідними величезної кількості факторів.

Інтенсифікація управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації вимагає формування нової парадигми і обґрунтування імперативів її розвитку. Аналіз діючої парадигми дозволяє виявити інерційність розвитку вітчизняних підприємств, а також асиметричність між потребами і стратегічним їх потенціалом. Формування і розвиток парадигми інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації обумовлені необхідністю створення ефективного механізму управління процесами розвитку підприємств, що здійснюється за рахунок появи достатніх ресурсів, які відповідають сучасним вимогам на основі вертикальної інтеграції. Основними цілями інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації є збільшення темпів зростання соціально-економічного розвитку, організація розширеного відтворення, випуск конкурентоспроможної продукції, збільшення частки вітчизняної продукції на світовому ринку.

Досягнення цього дозволить вітчизняним підприємствам подолати відставання від економічних провідних країн світу, які досягли рівня неоіндустріальної епохи. При цьому пріоритетними завданнями для формування інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації є розвиток промисловості і науки, а також вдосконалення законодавчої бази, виконавчої інфраструктури, ресурсного забезпечення та формування активної об'єднуючої позиції громадянського суспільства.

Інтенсифікація управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації передбачає

регулювання економіки з активною участю суспільства та з обов'язковою державною підтримкою. Це допоможе подолати багато проблем, таких як: безробіття, забруднення навколишнього середовища і руйнування екосистем, виснаження запасів енергії і ресурсів тощо. Крім того, це шлях до прискорення ринкових реформ, стимулювання винахідництва. Неоіндустріальна модернізація сприяє більш раціональному управлінню ресурсами і джерелами енергії і ставить підприємство в центр технічних інновацій і розвитку.

Висновки. Таким чином, можна зазначити, що можливості раціонального вибору напрямку інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації далеко не однакові, навіть якщо допустити вихідну рівність їх інтелектуальних здібностей. Вони обмежуються цілою низкою лімітів: ресурсних, часових, ситуативно-екзистенціальних, інституційних, аксіологічних, характерологічних тощо. Крім того, як було зазначено вище, існують так звані гносеологічні ліміти, що обмежують уявлення рамками конкретного знання, яким володіють, а так само ліміти праксеологічні, що допускають раціональні дії з використанням лише тих засобів і методів (технологій), які нам сьогодні відомі.

Інтенсифікація управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації передбачає врахування і реалізацію напрямків переходу до інноваційно-соціально орієнтованого розвитку, який включає: розвиток трудового потенціалу; створення інноваційно-інвестиційного середовища, що стимулює підприємницьку активність і залучення капіталу; диверсифікацію виробництва на основі інноваційно-технологічного розвитку; розширення конкурентних переваг; підвищення ефективності їх участі в розподілі праці; перехід до нової збалансованої моделі просторового розвитку економіки.

Для досягнення мети з формування методологічних аспектів інтенсифікації управління економічною поведінкою підприємств в умовах неоіндустріальної модернізації необхідно вирішити цілий ряд завдань, з яких базовим є створення комплексних умов для перетворення діяльності і науки в конкурентоспроможний, ефективний, високотехнологічний і сприйнятливий до інновацій комплекс, інтегрований в систему поділу праці.

Сутність інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неоіндустріальної модернізації як економічного процесу доцільно визначати наявністю багатомірності, багатозначності, багатоваріантності, передумов і наслідків вчинків і дій, що можуть позитивно чи негативно впливати на діяльність підприємства.

ЛІТЕРАТУРА

1. Про інноваційну діяльність: Закон України від 04.07.2002 № 40-IV. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>
2. Про наукову і науково-технічну діяльність: Закон України від 26.11.2015 № 848-VIII. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>
3. Ареф'єва О. В., Васюткіна Н. В. Корпоративне управління: еволюція, становлення, розвиток: монографія. Київ: Ліра-К, 2013. 180 с.

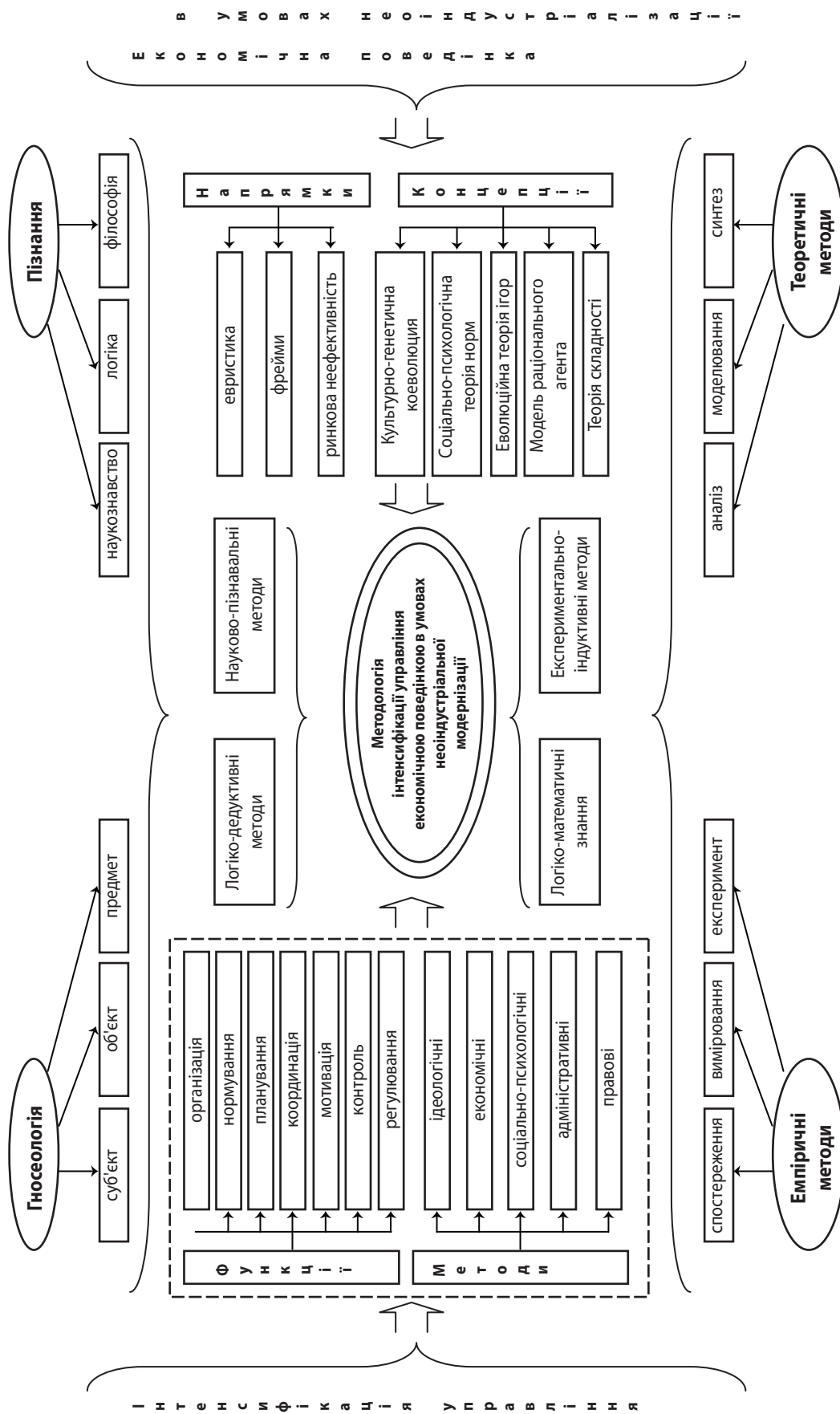

Рис. 2. Методологія інтенсифікації управління економічною поведінкою в умовах неіндустріальної модернізації

4. Гугул О. Я. Теоретичні засади управління розвитком персоналу. *Інноваційна економіка*. 2013. № 6 (44). С. 194–198.
5. Дикань В. Л., Заєць Г. П. Управлінський менеджмент у концепції сталого розвитку організації. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2018. № 62. С. 9–19.
6. Дикань В. Л. Комплексний підхід до управління стійким розвитком підприємств машинобудування. *Вісник економіки транспорту і промисловості*. 2015. № 49. С. 11–18.
7. Економічна енциклопедія : у 3 т. Т. 2 / С. В. Мочерний (відп. ред.). Київ : Академія, 2002. 952 с.
8. Прохорова В. В. Організаційно-економічні зміни як основа активізації підприємницької діяльності промислових підприємств. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія : Економічні науки. 2015. Вип. 15. Ч. 3. С. 78–81.
9. Прохорова В. В., Проценко В. М., Чобіток В. І. Формування конкурентної стратегії підприємств на засадах інноваційно-спрямованого інвестування : монографія. Харків : УІПА, 2015. 291 с.
10. Прохорова В. В., Чобіток В. І. Управління потенціалом конкурентоспроможності підприємств на засадах контролінгу : монографія. Харків : УІПА, 2012. 278 с.
11. Вікіпедія – вільна енциклопедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki>

REFERENCES

- Arefieva, O. V., and Vasiutkina, N. V. *Korporativne upravlinnia: evoliutsiia, stanovlennia, rozvytok* [Corporate Governance: Evolution, Formation, Development]. Kyiv: Lira-K, 2013.
- Dykan, V. L. "Kompleksnyi pidkhid do upravlinnia stiikym rozvytkom pidpriemstv mashynobuduvannia" [A Comprehensive

Approach to Managing the Sustainable Development of Mechanical Engineering Enterprises]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 49 (2015): 11-18.

Dykan, V. L., and Zaiets, H. P. "Upravlinskyi menedzhment u kontseptsii staloho rozvytku orhanizatsii" [Management in the Concept of Sustainable Development of the Organization]. *Visnyk ekonomiky transportu i promyslovosti*, no. 62 (2018): 9-19.

Ekonomichna entsyklopediia [Economic Encyclopedia], vol. 3. Kyiv: Akademiia, 2002.

Huhul, O. Ya. "Teoretychni zasady upravlinnia rozvytkom personalu" [Theoretical Principles of Personnel Development Management]. *Innovatsiina ekonomika*, no. 6 (44) (2013): 194-198.

[Legal Act of Ukraine] (2002). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>

[Legal Act of Ukraine] (2015). <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/848-19>

Prokhorova, V. V. "Orhanizatsiino-ekonomichni zminy yak osnova aktyvizatsii pidpriemnytskoi diialnosti promyslovykh pidpriemstv" [Organizational and Economic Changes as a Basis for Activation of Entrepreneurial Activity of Industrial Enterprises]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnoho universytetu. Seriia : Ekonomichni nauky*, vol. 3, no. 15 (2015): 78-81.

Prokhorova, V. V., and Chobitok, V. I. *Upravlinnia potentsialom konkurentospromozhnosti pidpriemstv na zasadakh kontrolinhu* [Management of the Potential of Competitiveness of Enterprises on the Basis of Controlling]. Kharkiv: UIPA, 2012.

Prokhorova, V. V., Protsenko, V. M., and Chobitok, V. I. *Formuvannia konkurentnoi stratehii pidpriemstv na zasadakh innovatsiino-spriamovanoho investuvannia* [Formation of Competitive Strategy of Enterprises on the Basis of Innovation-oriented Investment]. Kharkiv: UIPA, 2015.

Wikipediia - vilna entsyklopediia. <https://uk.wikipedia.org/wiki>

Стаття надійшла до редакції 12.02.2020 р.